

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Euentus contingentes non pendent vlllo modo ex arbitrio certo ab
Angelo cognosci verior sententia est. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

Hæc contingentia non posse ab Angelis certe cognosci, non pauci docuerunt.

*Quæ dicam
de futura
contingentia
in præ-
sens quæst.*

VT quæstionem propositam melius examinemus, præmittendum est quæ nam dicantur futura contingentia ex causis naturalibus. Pro quo recolere debemus id quod supra disp. 64. c. 1. diximus, nempe posse aliquem effectum contingenter euenire nulla intercedente applicatione aut cooperatione liberi arbitrij, ex solo concursu naturalium causarum; de his effectibus ad quos liberum arbitrium concurrat vel tanquam causa, vel tanquam applicans causas, seq. disp. differendum est: eadem enim videtur utriusque ratio. Ex causis vero solum naturalibus effectus dicitur contingenter accidere, quoties concursus plurium causarum non est per se, sed per accidens, & ex illo nascitur effectus veluti si aliquis laborabat morbo ex causa aliqua intrinseca, quæ non erat sufficiens causa mortis, postea vero mutatione aliqua æris vel contumeliationis morbus vires sumat, & mors eueniat, dicitur mors illa contingens: quia ex concursu naturali omnino per accidens ortum habuit. Effectus autem hoc modo contingentes, aliquando eueniunt frequenter interdum etiam raro, nonnunquam vero æque a vtramque partem. De his igitur omnibus effectibus, seculum quavis cooperatione arbitrij, præsens controuersia intelligitur, an tales ab angelo certo cognoscantur: in quæ etiam non omnes eodem modo sentiunt.

Nonnulli quidem existimant, hoc effectus antequam sint, ab angelo certo cognosci non posse, sicut nec effectus contingentes liberi arbitrij, si tamen frequenter eueniant, posse quidem coniectura aliqua præsciri, sicut contingit circa opera liberi arbitrij, quæ frequenter euenire solent. Hanc sententiam refert, & defendit ut probabilem Ricardus in 2. disp. 7. ar. 2. q. 2. imo & S. Thom. eam videtur amplecti in hoc articulo: loquitur enim de omnibus effectibus contingentibus, inter quos numerat ægritudinem, nisi quis ipsum probabiliter interpretetur, ut illud exemplum, solum ad iuxerit ad ostendendum, eosdem modo ab angelis cognosci futura contingentia ex libero arbitrio, sicut à medico cognoscitur euentus ægritudinis. Eadem etiam opinionem videtur tradidisse idem S. Doctor. 3. cont. gent. c. 16. 4. §. Fuit autem, & Ferrar. ibi. §. Possunt etiam, ubi solum docet, posse ab angelis cognosci. An vero certo ab angelis cognoscantur, non definiunt. Ex hoc tamen non satis colligitur, hos Doctores in ea fuisse sententia, quam retulimus: illam tamen aperte docent Bonau. in 2. disp. 7. part. 2. art. 1. q. 2. Aegid. eadem dist. 7. quæst. 2. art. 1. & tractatus de cognitione Angelorum q. 10. Hermannus dist. illa 7. ar. 2. qui in hunc sensum S. Thom. interpretatur. Denique Dionys. Carth. ead. dist. 4. §. Porro Ricardus. Quinimo adeo eam veram existimat, ut oppositæ notam erroris inurat. In sententia itaque horum Doctorum, euentus naturales provenientes ex corporibus celestibus, qui nullo modo impediri possunt, certo ab angelis cognoscuntur, alij vero procedentes ex causis inferioribus, quæ ab alijs per accidens impediri possunt, sola coniectura sciuntur. Hæc opinio probatur primum,

qui etiam si huiusmodi effectus sint à causis naturalibus ad vnam partem ex seipsis in operando determinatis, tamen per accidens contingenter eueniunt, ita ut incerta, sint: ea vero quæ ex seipsis incerta & contingentia sunt, ab intellectu creato certo cognosci nequeunt; ergo nec huiusmodi euentus ab Angelis certo sciri possunt. Deinde, quia opposita sententia videtur data ab Schola Parisiensi; in quodam enim articulo, quem referunt Ricardus & Dionysius, dicitur, quod dixerit, nihil esse à casu, nihil à fortuna, sed omnia necessitate euenire; nam si à casu & fortuna aliquid eueniunt, qui fieri potest ut ab Angelo certo cognoscantur?

Euentus contingentes non pendentes vilo modo ex arbitrio, certo ab Angelo cognosci, variis sententia est.

Mhi vero multo probabilior opinio semper visa est, quæ asserit, non solum motus orbium celestium, & occurus aliorum, verum etiam omnes euentus naturales, qui in materia inferiori sunt siue à celis siue ab alijs causis inferioribus naturalibus, ubi nullo modo a bitum intercedit, ita certo ab Angelis cognosci, sicut Ecclesiis Solis & Lunæ scitur à Mathematicis: illud quod dixi de effectibus, eodem modo assertum est de impedimentis eorum. Itaque Angelus non modo cognoscit futura, ægritudinem, pestem, vel aliquid huiusmodi, ex causis naturalibus &c. Verum etiam, an talis effectus alia causa naturali potentiori impediatur. Dixi autem, dum tamen liberum arbitrium non intercedat: Nam si aliqua causa applicanda sit ex libero arbitrio, ut potius, vel aliquid pharmacum, certo sciri non potest euentus ægritudinis. Hanc sententiam tradiderunt Albertus in 2. parte, quæst. 26. memb. 4. Durand. in 2. disp. 7. quæst. 2. num. 3. & dist. 7. quæst. 8. num. 9. Albertus in 2. dist. 7. quæst. 2. art. 1. q. 2. Et probabilem putat Ricardus loci allegato. Cæterum Thom. de argum. in 1. disp. 7. quæst. 1. art. 3. cum dicat futura, quæ non habent causam immutabilem & necessariam, non posse certo ab Angelo cognosci, non satis se explicat, quia non constat, utrum loquatur de causâ immutabili intrinseca, an ab extrinseca etiam, quales sunt multæ causæ naturales, quæ cum necessario operentur, extrinsecus possunt impediri. Eodem modo Marsilius in 2. quæst. 7. art. 1. 2. parte articuli post septimam conclusionem solum in genere docet, futura contingentia non posse ab Angelo cognosci.

Vnica vero ratione, meo iudicio, efficax hæc nostra sententia confirmari potest, quæ talis est: Angelus certo cognoscit futuros motus, & occurus aliorum & orbium celestium, nisi à Deo impediuntur, hoc est, Angelus nouit euidenter quomodo orbis celestes, & alia ex se ipsis, & concursu suo naturali mouerentur in futurum, & ubi occurrerent, nisi Dei voluntate libere impediuntur: Ergo ceteri effectus naturales ex causis naturalibus inferioribus futuri, eodem modo certo, & euidenter ab Angelo cognoscuntur: quia causæ inferiores non minus naturaliter & necessario ad suos effectus inclinant, & determinate sunt, quam orbis celestes & alia ad suos motus, & varios aspectus, a quæ concursus: nisi quod libes celestes, cum non habeant causam aliquam creatam

Ferrar.

*Bonauent.
Aegid.
Dionys.
Dionys. Carth.*

tam potentior, à solo Deo, alia vero causæ inferiores ab aliis multis etiam inferioribus impediri possunt. Habemus igitur, considerata saltem natura & inclinatione causæ secundæ, nisi aliunde sit impedimentum, non minus certo & euidenter, euentus naturales ab Angelo cognosci, quam motus & effectus futurorum aliorum. Huiusmodi autem euentus sunt pestis, agritudo, sterilitas, & alia id genus, quæ ex causis omnino naturalibus futura sunt. Ceterum quamquam effectus causarum inferiorum impediri possunt ab aliis causis naturalibus: nihilominus etiam quid ex tali impedimento futurum, aut non futurum sit non minus certo ab Angelo cognosci dicendum est. Bisariam enim causæ inferiores, vt causæ agritudinis, sterilitatis, &c. impediri possunt. Primum à libero arbitrio creato explicante causas naturales contrarias, cum potest, & hoc modo non asserimus, ab Angelo certo cognosci, quid futurum, vel non futurum sit ex tali impedimento: hic enim euentus in liberum arbitrium reduci debet, & de eo iudicandum eodem modo est, atque de aliis effectibus liberi arbitrij, de quibus sequenti disputatione dicemus, nisi postquam remedium, & impedimentum iam applicatum est à libero arbitrio ab eo, & amplius non pendet, tunc enim de eo idem iudicium esse debet, atque de impedimento naturaliter applicando. Deinde impediri potest effectus causæ naturalis, aut variari interuentu & oppositione solius causæ naturalis, nullo interueniente libero arbitrio, sed causis sibi naturaliter occurrentibus, & hoc modo docetur effectus naturalis contingens, quia talis occurrit per accidens, ac proinde contingens vocatur. Sic autem dicimus, certo etiam ab Angelo cognosci, quidnam ex impedimento causæ naturalis futurum vel non futurum sit, nec minus certum iudicium esse in Angelo de eo, quod ex occurfu causæ contrariæ oriretur, quam si ex sola causa naturali sine impedimento nasceretur: ita vt sicut certo cognoscitur Angelus, ignem combusturum, & ex tali constellatione pestem, aut sterilitatem futuram, atque humorum compositione agritudinem nascituram: ita etiam sciat, interuentu contrariæ constellationis, vel causæ materialis, aut effectricis talem effectum impediendum, vel non impediendum, nam sicut causæ naturales ex se necessariae inclinatur in vnam partem, sicut ignis ad calefaciendum, ita vt in hanc materiam, nisi aliquid aliud obstat, hunc effectum, & non alium operentur: ita etiam causæ impediennes naturaliter & necessario ita impediunt, vt non impedire non possint. Cum igitur Angelus euidenter sciat vires cuiusque causæ naturalis, & exacte inuicem conferat: certo aut euidenter cognoscet, quæ causa aliam superabit, & qua ratione: certo igitur sciet, quid ex tali occurfu futurum, aut non futurum sit. Nos vero ideo hos euentus nec euidenter, nec certo cognoscimus, quia virtutem & potentiam causarum non satis expendimus aut intelligimus: ideo naturales euentus contingentes non minus nobis incerti esse solent quam contingentes ex libero arbitrio, ita vt sola coniectura eos assequamur.

Et quod diximus de effectibus futuris ex causis naturalibus non cognoscendis, eodem modo asserendum est de effectibus futuris ex brutis animalibus, quæ licet cognitione & appetitu operentur.

Vesque in 1. p. tom. 2.

rentur, non minus naturaliter & necessario in obiecta feruntur, nisi impediuntur, quam causæ naturales non cognoscens: ideoque cum Angelus certo cognoscatur omnia impedimenta futura ex causis naturalibus, vt dictum est: certo etiam cognoscet, quid bruta animalia facient, aut non facient. Hoc autem intelligimus esse verum, siue causæ naturales cognoscens ex sideribus determinentur & impellantur ad suas actiones, siue ex se ipsis: non quidem libere, sed naturaliter. Hoc dixerim, quia nonnulli concedunt, euentus futuros à brutis animalibus certo cognosci posse si bruta ad eos determinantur à sideribus: cum tamen vtroque modo eadem sit ratio. An vero hæc futura cognoscantur certo notitia propria, quam vocant intuitum sequi disputat, videbimus.

CAPVT III.

Diluuntur argumenta prius sententia.

Ex eadem vero doctrina, qua nostram opinionem confirmauimus, argumenta contrariæ diluere possumus. Ad rationem priori loco adductam dicimus, effectus ortos ex causa naturali, nullo interuentu liberi arbitrij, etiam applicantis, esse omnino necessarios: tum etiam quando secunda causa naturali occurrente impediuntur, necessario impediuntur: sed nihilominus euentus, quam impedimenta huiusmodi dici contingunt, non quia non eueniant necessario, & cum determinatione naturali causæ ad vnam partem, sed quia per accidens est vnam causam ab alia impediunt: quare contingentiam horum effectuum, hoc est, posse esse, & posse non esse: ex parte rei factæ, non ex parte modi efficiendi in ipsa causa, sumi debet, vt disp. 64. cap. 1. ex mente Henrici explicanti. Quocirca *Gabriel in 1. dist. 38. q. vnica, art. 1. in secunda parte art. & Cordub. lib. 1. qu. 55. dub. 4.* hos effectus non appellant contingentes, sed necessarios: eosque solum contingentes vocant, qui sunt aliquo modo ex libero arbitrio. Cum igitur hoc genus contingentia non tollat modum operandi necessarium & determinatum ad vnum causarum efficientium, vel etiam impediendum, sit vt tales euentus ab Angelo certo & absque vlla deceptione cognoscantur, quia naturam, & virtutem omnium causarum recte perpendit.

Sed obijciunt aliqui hoc modo, Si Angelus certo nouit huiusmodi effectus, sequitur illos non esse contingentes: quod videtur absurdum. Verum hæc obiectio nullius momenti est: non enim respectu Angeli, sed ex se ipsis tales effectus dicuntur contingentes, hoc est, talis naturæ, vt possint esse & non esse: neque Angelo dicuntur contingentes, quia sint incertæ veritatis, & Angelo ignoti. Quod quidem si in argumento hoc assumatur, negari debet: assumitur enim id quod probandum erat, & de quo nostra est controuersia.

Ad definitionem articuli Parisiensis, quæ posteriori loco asserabatur, respondeo, nihil in illo articulo contra nostram sententiam definiti: eo enim solum damnantur asserentes, omnia necessario euenire, vt dicebat Wicleffus, etiam quæ ex libero arbitrio procedunt. De causis vero naturalibus naturaliter ad opus determinatis nihil definit: imo ego non video, quo pacto secundum rectam fidem, & veram philosophiam dici possit, euentus causarum naturalium libere ad vtrum-